

inzerati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta

3 kr., če se tiska ikkrat.

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

ne se vračajo, neizročena
pisma se ne sprejemajo.

Vrednino prejema opravištvu
(administraciji) in ekspedicijskega
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
novi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske
ulice št. 44

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Adresa,

ktero so slovenski romarji po kardinalu
Ledohovskem izročili sv. Očetu, se glasi:

Sveti Oče!

Med velikim Slovanskim narodom, osem-
deset in več milijonov duš, ki je danes vsaj
po svojem katoliškem delu s svojimi zastopniki
pred koleni Vaše Svetosti, je tudi steblo Slo-
vensko, ki šteje ne daleč od dveh milijonov
skoro samo katoliških prebivalcev iz peterih
episkopij, to je, iz Goriške nadstolnice, iz
Ljubljanske, Mariborske, Tržaško-Koperske in
Krske vladikovine.

Pravimo, skoro čisto in edino kato-
liških duš, kajti število drugovercev je tako
neznatno, da ni imena vredno. Prisijala je pa
luč svete vere Kristusove našim okrajinam že
v prvem krščanskem stoletju po apostolskih
učencih ss. Hermagoru in Fortunatu in družih;
po verjetnih izročilih je sam sv. evangelist
Marka ob Oglejski strani dospel v naše kraje;
Istrijo, Panonijo in Dalmacijo pa je po enacih
izročilih obiskoval tudi že apostolski prvak
sv. Peter spremljevan od sv. Klemena, ki je
bil pozneje tretji njegov naslednik ko poglavar
vesoljne sv. Cerkve.

Pozneje so drugi sveti poslanci od zahoda
našim očetu prižigali luč resnice Božje, ka-
kor sv. Rupert iz Solnograškega, sv. Virgilij,
frižinski višji pastirji in drugi iz Bavarske
zemlje. Še bolje se je vkoreninilo krščanstvo
zlasti pri vzhodnih naših rojaki in sosedih,
ko sta po Božji previdnosti prišla nova apo-
stoljna Ciril in Metod iz Carigrada med Slo-
vence, ter sta z ljudstvom v njegovem last-
nem jeziku znala govoriti, in

„Bili so radostni Slovani,
Zaslišavši presladki glas:
Beseda materna naznani
Nebeških čudežev jim kras.“

Zato po pravici danes tudi mi Slovenci z
drugimi svojimi brati pred Vašo Svetostjo po
Vaši dobroti, sveti Oče, tukaj v samem Va-
tikani preslavljamo velika naša apostolna ss.
Cirila in Metoda.

Ta naša Slovenska dežela je sicer mala
po prostoru in prebivalstvu, pa velika s svojo
vero v pravega Boga in Njegovega Edinoroje-
nega, nepremakljiva v podločnosti do Kristu-
sovega namestnika v Rimu. Ta dežela je danes
pred Vami kakor 263. naslednikom sv. Petra,
o naš sveti Oče! Želi po preblagi naklonje-
nosti svojih premilostnih gospodov višjih Pa-
stirjev Vam, sv. Oče, besedo govoriti in naj
ponižniši zahvalo naznani za Vašo veliko go-
rečnost, vsled ktere ko „Luč na nebu“ —
Lumen in coelo — razsvitljujete sedanj
mračni svet, zahvaliti se posebej za brezmerno
ljubezen, ki jo razodevate do nas Slovanov;
zahvaliti Vas za nepremagljivo, zares apostol-
sko delavnost, s katero išete, se trudite in pri-
zadevate zediniti vse Slované v eno samo
čedo Kristusovo; zahvaliti se Vam za pre-
slavno Encikliko od 20. kimovca 1880 „Grande
munus“, s katero ste našima apostoljoma Ci-
rilu in Metodu službo altarja podelili, ju vi-
soko povzdignili, njuno češenje razširili po ve-
soljnem katoliškem svetu; zahvaliti se Vaši
Svetosti za toliko dobroto, da ste dopustili
danes sinovom iz Slovanskih zemelj pred Vaše
obličje priti. O sv. Oče! za to in tolike druge
neprecenljive milosti Vam je z vsimi drugimi
milijoni Slovanskih vernikov iz najglobkejšega

srca hvaležen tudi Slovenski narod! Blago-
volite, sv. Oče, milostno sprejeti odkritosrčno
zahvalo našo in podeliti z vsimi drugimi vred
tudi naši deželi Svoj apostolski blagoslov,
in blagoslovite še prav posebno vse katoliško-
slovansko prizadevanje za poedinovanje naših
ločenih bratov, da bi po zedinjenih prošnjah
in na priprošnje ss. Cirila in Metoda že skoraj
bil en sam hlev in en Pastir pri vsih spozno-
valcih Kristovih.

Sv. Oče in Slovani.

Lepe so besede, s katerimi so pozdravili
sv. oče slovanske romarje v Rimu. Vse dru-
gače govori z nami zapadna, civilizirana Ev-
ropa, in vse drugače rimska stolica; in lahko
se spozna, kje je prava očetovska ljubezen, in
kje sama črna zavist nad našim napredkom.
Neslovanska Evropa, to je romanski in ger-
manski narodi, Madjari in Grki, vsi nam oči-
tajo, da smo surovi, neotesani, za svobodo in
napredek nesposobni, vsek slovanski napredek
skušajo ovirati, povsod žalijo in kratijo naše
pravice, in vse to delajo v imenu „kulture,
civilizacije, napredka in svobode.“ Toraj z
golimi frazami objedajo naše poštenje in dobro
ime, s frazami in nasiljem se ustavljajo na-
šemu napredku.

Vse drugače pa govori sv. oče papež.
„Slovanski narod je menda po Božji
previdnosti odbran za posebne in
velike reči in dela“, to so pomenljive in
toloživne besede sv. očeta, ki nas zamorejo z
veliko nado in s ponosom navdihovati.

Med tem, ko nam neslovanska Evropa
odreka preteklost, sedajnost in prihodnost,

Poljaki in Slovanstvo.

„Poljaki! Vaše preródenje je
nerazločljivo združeno z osodo
Rusije.“

(Car Aleksander I. l. 1818.)

(Dalje.)

Cesar Aleksander ni prevaril Poljake v
nadah, ki so jih vanj stavili. Z večega dela
Varšavske kneževine — Poznanjska prišla je
žalibog pod Nemce — napravilo se je kralje-
stvo poljsko, popolno samostalna politična ce-
lota, s svojo lastno ustavo, úpravo in vojsko,
združeno s cesarstvom ruskim le po osebi
vladarja. Krona Jagajloncev zalesketala se je
na glavi ruskega cesarja in kralja poljskega.
Prvi kós slovanskega programa Stašičevega se
je izpolnil. V Varšavi so se glasile napit-
nice „na zedinjenje Slovanov!“ — izrekale se
nade, da si ečasoma Rusija osvoji tudi ostale
zemlje slovanske. Dobro pogodivši omenja
ónodóbní tem dogodbam Kozmian, da z na-
slovom kraljestva poljskega, pridruženega k
cesarstvu ruskemu, postala je moč Rusije grozna;
videl je v tem zavodek zedinjenja vseh Slova-

nov v eno državo, in tega so se strašili zlasti
nemški vladarji, kateri so imeli v spominu
politiko Boleslava Hrabrega in Jagajlovce na
tronu češkim in ogerskim. Sam cesar Alek-
sander je v proglasu k Poljakom in v drugih
zasebnih razgovorih večkrat obračal pozornost
Poljakov na to, da so oni sedaj združeni z
velikim narodom enega ž njimi izvora slovan-
skega in da to novo bratovstvo bo obema na-
rodoma drago in koristno.

Naprava kraljestva poljskega slavila se je
v Varšavi in na deželi dne 20. junija l. 1815.
Ta dan so poljski uradniki in poljska vojska
prisegali svojemu novemu kralju. Pred prisego
je Vavrecki, takrat člen začasne vlade imel
pozora vreden govor. Ta stari poljski rodo-
ljub je hvalil cesarja Aleksandra, da je on
„dobivši k Rusiji oddelke nekdanje Poljske
spoštoval običaje in jezik poljski, v tem ko
so drugi sosedje skušali iztrebiti narodnost
poljsko. Zavzevši kot neprijatelj Varšavsko
kneževino, je skrbel za njo in za njeno vojsko
kot za svojo lastno in konečno je ponovil
Poljsko ter jo zedinil z zvezo nerazločljive in
večne unije z narodom velikim enega roda in

jezika, z narodom bratovskim. Vže poprej je
vse klicalo te narode k zedinjenju; enisti je-
zik, Slovanom lastna gostoljubnost, enaki obi-
čaji in pred vsem zemljepisna lega. O ko bi
se bila enaka unija vže pred 40 leti vresničila!
Milijoni naših bratov bi ne bili odtrgani od
nas izpod vlade Slovanov pod tuje neprirojene
práva in tuji jezik. Sami medsebojni boji so
pomagali tujcem tak ceno dobiti slovanske
zemlje. Če tudi pozno, vendar srečno in dobro
druži nas ta zveza z velikim, močatim in
hrabrim narodom, kateri je l. 1812 célemu
svetu pokazal ljubav k domovini in Slovanom
prirojeno bojevitost. Te dve združeni čednosti
storili ste oba naroda si podobna, danes pak
po zvezi večne unije v eno državo čutimo se
bratje! V tej zvezi z Rusi, s starejšimi brati,
bomo živeli pokojnejše, obvarovani znotraj od
krivic in nasprotovanj sosedov, bodemo njim
bratje v ljubezni in hvaležnosti. Razun do-
vršivne skušnje posili Ruse, da bi, pozabivši
na nekdanje mržnje, skazovali novim bratom
bratovski obzir in pomoč. Ali ta razum mora
tudi Poljake prepričati, da ne zamorejo drugje
najti pokoja varnosti in sreče, kakor le pod

menijo sv. oče, da čaka Slovanov še velika in slavna naloga v zgodovini človeški. Take besede dobivajo posebno važnost v ustih Kristovega namestnika, v ustih moža, kojega nauk vodi sam sv. Duh, nam se dozdeva njegov izrek kakor sveto prerokovanje, ki nam zamore srca z veseljem napolniti, ker vidimo, da ne upamo zastoj v lepšo prihodnost, ker sam sv. oče menijo, da je Slovanom odkazana slavna bodočnost, in mnenje sv. očeta nam več velja, ko mnenje vsih liberalnih modrijanov, ljudov in prostomavtarjev, ki Slovane psujejo in jim prihodnost odrekajo.

Velika tolažba je to za nas, kar nam sv. oče prerokujejo, ker imamo upanje, da naše sedanje ponižanje ne bo vedno trpelo, ampak da se bomo do slavnega in važnega življenja vspeli, kakor so nam prerokovali tudi naši pesniki Kolar, Prešeren itd.

Veliko hrabrejši je vojak, ki trdno upa v zmago, memo onega, ki vé, da se bije za zgubljeno reč. Tako se bomo tudi mi toliko bolj hrabro borili za naš narodni obstanek, za naše narodne pravice, ker imamo iz ust sv. očeta zagotovljenje, da nas sovražniki ne bodo potlačili, ampak da so Slovani prihranjeni za velike namene.

Kakošni so ti nameni? To vé le Bog sam. Mogoče, da so Slovani poklicani, da pokristjanijo in civilizirajo veliko Azijo, kjer živi še dvakrat toliko paganov, ko ima cela Evropa ljudi, in na milijone in milijone mohamedanov. Ta velikanski del sveta podjarmiti, in civilizirati s krščansko omiko, to zamore storiti le mogočna Rusija z duševno podporo drugih Slovanov, pa le potem, ako se ruski narod nazaj povrne v naročje sv. katoliške cerkve. To so rekli tudi sv. oče z besedami: „Ker leži v edinosti s katoliško cerkvijo, materjo, vseh cerkvá, upanje v tako blagostanje (o katerem so prej govorili) in v dosego tolikih dobrot, zato se morate truditi, ljubljeni sinovi, da to edinost ohranite in vedno bolj ukrep-ljujete. Od ss. Cirila in Metoda hočemo v skupni molitvi sprositi, da bosta milostno iz nebes branila slovanski narod, da izprosita enim stanovitnost, drugim ozdravljenje od Boga, da vnameta med sobno ljubezen v vseh srcih, sovraštvu, prepire in tekmovanje

(med Rusi in Poljaki, med Srbi in Hrvati) pa odvrneta od dedščine Gospodove. Naj prosita posebno za tisti narod (Ruse), ki se odlikuje po svojem številu, svoji moči in svojih pripomočkih, in ki ju kot svoja apostola časti, ki je pa prerezal vez, s katero sta ga združila ta dva apostola s svetim Petrom in rimsko cerkvijo. Če je enkrat edinost v veri vnovič dosežena, potem smemo upati, da se bo sv. vera po svetu mogočno razširila, ker je menda slovanski narod po Božji previdnosti odbran za posebne in velike reči.“

Sv. oče imajo posebno zaupanje do Slovanov, kajti v svojem govoru so tudi rekli, da so se z žalostnim očesom ozirali po zapadnih deželah, pa videli povsodi pravovernike v stiskah in nadlogah. V tej žalosti so obrnili svoje oči proti iztoku, kjer živé slovanski narodi, in zdelo se jim je, da bi utegnili od tam priti kaka tolažba za njih ranjeno srce. In v resnici se niso zmotili, so rekli, kajti obilno število slovanskih romarjev, ki so se prišli poklonit sv. očetu in svojo udanost pokazati do rimske stolice, to je vesela tolažba za sv. očeta, ker vidijo ljubezen in vdanost slovanskih narodov, katerih je bodočnost. Mi bi bili res nehvaležni, ako bi zaupanja in ljubezni sv. očeta do Slovanov ne povračali z enako ljubeznijo, z enakim zaupanjem. To pa bomo storili, ako bomo med seboj vedno bolj gojili katoliško-krščanski duh, ako se bomo pridružili narodom, ki rimsko stolico branijo, in se nasproti postavili njim, ki katoliško vero in njene učeničke preganjajo. Ne zmenimo se toraj, če nas bodo zavolj tega zasramovali prostozidarji, judje, brezverci in novošegni pogani, ako nas bodo po svojih brezbožnih časnih in knjigah zaničevali in obrekovali, ampak ostanimo zvesti Kristusu in njegovi cerkvi. Poleg tega pa si moramo tudi prizadevati, da naše ločene brate, Ruse, Srbe in Bolgare nazaj pridobimo v hlev Kristusov in čolnič Petrov. Odlični, učenj in vplivni možje naj to poskušajo s svojo tehtno besedo, s svojim umom in peresom; kdor pa ne čuti te lastnosti v sebi, tudi on lahko mnogo pomaga — z molitvijo. Bratovščino sv. Cirila in Metoda so ustanovili naš nepozabljeni Slomšek, v ta namen so ustanovili to bratovščino, da molimo za zedinjenje Slovanov s katoliško

cerkvijo po priprošnji sv. Cirila in Metoda. Vpišite se toraj v obilnem številu k tej bratovščini in molite za nje blagi namen.

Politični pregled.

V Ljubljani 13. julija

Avstrijske dežele.

Srbski knez Milan biva s svojo lepo soprogo, kneginjo Natalijo za nekaj dni v Pragi v tovaršiji našega svetlega cesarjeviča Rudolfa in princezinje Štefanije. „Politik“ pozdravlja srbskega vladarja v znamenitem članku, ter se spominja časov, ko sta ob enem stala češki in srbski narod na vrhuncu svoje politične veljave. Ko je namreč češki kralj Karol vladal Nemčijo, mogočni srbski car Dušan pa balkanski poluotok, ter se je ravno pripravil, podjarmiti grško carstvo in zasesti Carigrad, pa ga je smrt prehitela. Kmalu potem so došli Turki in vničili carstvo srbsko; pa tudi češki narod je bil potlačen, in sledila je za oba slovanska naroda — dolga, temna noč; dokler se nista vnovč prerodila in zdramila v 19. stoletju, ki se bo imenovalo stoletje dviganja tlačenih narodov.

Nemško-liberalci so napravili v Purkersdorfu političen shod, pri katerem so tako grozno zabavljali na vladu, na Čehe, ter na pomoč klicali Nemčijo, da so bili vsi listi konfiscirani, ki so te govore prinesli. Predsedoval je načelnik „nemškega društva“, dr. Jožef Kopp, govorili pa so poslanci Menger, Bareuther itd.; pa tudi drugi udeleženci. Ščuvali so nemške kmete z groznimi lažmi, da Nemci niso na Češkem življenja varni, da hočejo Slovani Nemcem šolo kratiti, da bi Nemci postali bolj neumni in Slovanom podložni. Kako si upa Menger tako nesramo lagati, ko vendar ves svet vé, da prošnje za skrčenje šolske dolžnosti prihajajo prav od samih nemških kmetov, in da se Slovani za to še dosti poganjali niso, ampak največ nemški konservativni poslanci sami!

Če vlada ne bo začela kmalo bolj energično postopati, rastla bo predrznost ustavovercev od dne do dne; saj že zdaj kličejo Bismarcka na pomoč, kmalo bodo očitno razvili prusko zastavo. Da se tem kričačem usta zamašé, bilo bi najboljšo sredstvo, ko bi se

močnim zaščito svojih bratov. Imeli smo na nesrečo vže preveč priložnosti oceniti stanovitnost in cene pomoči in namenov v obziru proti nam vseh tujih inoancev. Naj se ta tolikokrat se ponavljajoča skušenost ne pozabi! Davajoči sveto besedo Bogu in kralju, prisežete v to večno unijo vs skupno za temelj vaše sreče kakor najpoznejšega vašega pokolena!“

Poljaki so bili iz početka sploh močno zadovoljni s to zvezo, in na spomin Aleksandra v Varšavi (12. listop. 1815), so postavili cerkev sv. Aleksandra, katera še dandanes stoji na sredi Aleksandrovega trga. „Kaj je združilo danes ta dva bratovska naroda? Velikomiselnost Aleksandrova in najnovejši dogodki!“ kliče tega dne nek stari poljski vojak. Od novega kralja so bili Poljaki navdušeni in so ga slavili na vse mogoče načine. Plemenit, moder, veliki Aleksander, — takó so Poljaki takrat govorili — zedinja naroda, poljskega in ruskega, odstranjuje vsakovrstne nasprotja med tema dvema staršima narodoma slovanskima, ter pušča med njima le plemenite tekmovanja pri razvoju velikih mislij, katere merijo k oblaženju ogromnega naroda slovanskega.

Poljaki naj se enkrat za vselej odrečejo vseh drugih društev; oni in Rusi naj pozabijo na vse poprejšne boje, podajó bratovsko drug drugemu rokó ter si prisežejo, da se ne ločijo. Kraljestvo poljsko zamore postati magnet ostalim poljskim zemljam. Rusija bode Poljskej trdnjava in Poljaki upirajoči se na njo, vpasti ne morejo, z druge strani bode Poljska Ruskej trdna ograja, za katero Rusi stoječi vse dosežejo. Shodi nemških plemen naj bodo najboljši vzor tudi Slovanom. Take in podobne misli glasile so se v razgovorih, pesmih, političnih brošurah in znanstvenih delih tega časa. Često se pokazuje na poskuse Poljakov 16. in 17. stol., izvoliti za kralja ruske care, in ruski učenjak Malinovski je spisal za Aleksandra zanimivo razpravo o tem predmetu. Sploh — vsi odlični poljski domoljubi so se po vsem strinjali z mišljenjem svojega cesarja in kralja, da je bodočnost poljskega naroda nerazločljivo združena z Rusijo. Takó je gledal na stanje stvari tudi namestnik kraljestva poljskega, general Zajacek. Kakor ni mogoče, sodil je ta stari poljski vojak, da bi se zamogli Poljaki boriti z mnogimi neprijatelji, tak je potrebno, da bi se združili z najmočnejšim; Poljska zamore živeti edino

v zvezi z Rusijo; takisto se je treba odreči vseh prizadevanj k dosegu popolne neodvisnosti in samo v zvezi z Rusijo iskati zagotovilo poljske narodnosti. Zajacek se je sklicoval tudi na zgodovino, pokazoval na to, da po izumrtju Jagajlovcev so se celó sami poljski državniki pomišljali na združenje Poljske z Rusijo. On že l. 1806 ni veroval bodočnosti Poljske, katero si je predstavljala večina Poljakov, ter dejal Niemcoviczu: „Vse to je le za starega zlodja, ker vse se skonča takó, da bodedo Rusi.“ Veliki knez Konstantin Pavlovič naučil se je kot vodja poljske vojske govoriti poljski, sam se je oženil z Poljakinjo, ter poskušal na vse mogoče načine utrditi prijateljske zveze med Poljaki in Rusi in nastaniti med njimi popolno pomirjenje.

Take misli javljale so se tudi v takratnem poljskem slovstvu. Stašc predstavljaje učeno društvo Vazšavsko cesarju Aleksandru, pokazoval je eden glavni nje namen, na znanstveno delovanje v slavistiki in na literarno združbo z ostalimi slovanskimi narodi. Tak vseslovanski smer vel je tudi v različnih znanstvenih delih poljskih tega časa. Grof Potocki in Suroviecki objasnjujeta najstarejšo slovansko zgo-

volilni red pravilno premenil, tako da bi imel dobro avstrijski nemški kmet ravno tolko volilne pravice, ko meščan ali pa grajščak. Dokler imajo pa veliki posestniki, meščani in trgovci (v trgovinskih zbornicah) svoje volilne privilegije, tako dolgo bodo tudi kričali s frazami počili javno mnenje; po občni volilni pravici, ali po odpravi kurij in razširjenji volilnega prava na male posestnike in obrtnike, bi se število ustavovernih poslancev za polovico zmanjšalo, in še le potem bo mir in mogoče pravilno vladati.

Vnanje države.

V Nemčiji se pripravljajo za volitve v prihodnji državni zbor. Bizmark hoče imeti same svoje pristaše in vladni listi imajo nalogo, da vsak dan zabavljajo na liberalce, ki se kot prijatelji judov nečejo podvreči Bizmarkovemu gospodarskemu programu.

Bizmark ima že prav, če zahteva colnino za tuje izdelke. Če Angleži po nemških železnicah, ki jih niso oni zidali, kupčijo delajo, naj tudi nekaj za to plačajo. Colnina na žito ni dobra, ker podraži revežem življenje in kruh; pa colnina na obrtniške izdelke je čisto pametna in pravična reč. Tudi mi v Avstriji smo iz naših žuljev železnice zidali, pa železnice ne koristijo kmetu, ki jih je z davki plačal, ampak judom in tujcem, ki po železnici kupčje delajo. Rudolfova železnica in mnoge druge se podpirajo iz davkov-kih grošev, dobiček imajo pa le trgovci, in to še ne domači, ampak mnogokrat tuji; ali ni prav, da taki colnino plačajo? To hoče tudi Bizmark imeti, liberalci pa so še zmirom za „svobodno“ kupčijo, ki koristi le Angležem, judom itd. Dvoma pa ni, da bodo nemški liberalci pri volitvah propadli in da si bo Bizmark pridobil udano večino. Tudi katoliška stranka glasuje v gospodarskih rečeh z Bizmarkom, kakor že znano.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 11. julija. Vstavoverci že ne vedó več, kaj bi počeli. Prav zvito so bili osnovali praške skandale, ter poslali v Prago nemške burše, katerih večina so pa le judje, da bi tam dražili česke dijake in potem liberalnim listom dali vzrok kričati, da je nemštvo v nevarnosti. Da so bili vsi ti dogodki res nalesč osnovani, priča neko pismo v dunajskih listih, v katerem vrednik nemške „Egerer

dovino; grof Sapieha potuje po jugoslovanskih zemljah in popisuje z najživejšo simpatijo življenje južnih bratov; Čarnočki (Chodadowski) potuje po zemljah poljskih in ruskih, iskaje slovanskih starožitnostij, Linde izdava poljski — vseslovanski slovar; Rakoviecki preiskuje právo staroslovansko. Potocki, Linde, Sestřenčević, Karpinski, Rakoviecki posvečujejo svoje dela cesarju in kralju Aleksandru. Rakoviecki posvečuje svoje na ta čas znamenito delo o Právdi (právu) ruskej Aleksandru (1820), pravi, da cesar vladar milijonov Slovanov ne preneha spodbijati učene k študijam o slovanskih starodavnostih; on vlada s srcami vseh Slovanov in njemu podložne Slované spojuje z duhom ljubavi in slovanske enote. „Vže so vihre in burje v slovanskih zemljah prenehale, nebó se razjasnuje, jasnejši zarja začenja vshajati; Aleksander, podaritelj mirú, odpira bivališča muzam, pokoj in svobodo ljubečim. Vže je nastopil čas, ko je mogoče prižigati baklje evitlobe, ko postaja jačejša ljubezen k edinosti slovanski!“

(Dalje prih.)

Zeitung“ obžaluje, da nekega dopisa z Dunaja ne sme natisniti, ker je cesarsko namestništvo v Pragu okrajnemu glavarstvu naročilo, da mora konfiscirati vse članke, ki bi zadevali dogodke v Pragu. Iz tega je razvidno, da so bili vsi tisti spisi, ki so ljudstvo šuntali in mu lagali o nevarnosti nemških prebivalcev na Českem, sestavljeni na Dunaji, in da ljudstvo dosti ne vé o tem, kar se godi.

Ker jim je pa to spodletelo, poprijeli so se drugega orožja, da bi sedanji vladi vrat zavili. Začeli so sklicevati svoje partitaje, pri katerih so silno rohnili zoper vlado. Pri prvem takem shodu na Dunaji so nekteri kar naravnost nasvetovali, naj gredo kar skupno k g. ministerskemu predsedniku ter naj mu brez ovinkov rekó, naj odstopi od vlade, ker njegova politika tako slab sad rodi. Pa v splošnji zmešnjavi so bili nekteri vendar le še toliko zdrave pameti ohranili, da so svarili pred tako smešnim ravnanjem, ki bi bilo vstavoverce še bolj spravilo ob veljavo kakor že dosedanjí dogodki. Opuštali so toraj tako bedasto nasprotovanje, in ra e sklicujejo kmečke shode, pri katerih udrihajo po vladi in vladini večini. To se je zlasti pokazalo pri shodu nemškega društva v Purkersdorfu. Nemški poslanci Kopp, Bareuther, Weitlof in Menger so silno napadali vlado ter vso krivdo zavračali na njo. Nč bolje se ni godilo slovanskim narodom, ktere so dolžili, da so krivi vseh napačnosti, ki se zdaj v Avstriji godé. Pa kakor so se opekli pri prvi zadevi, ravno tako se jim je tudi druga prav slabo obnesla. Nihče jim neče verjeti, da bi kje kaka nevarnost pretila nemcem, in vsi njihovi nasveti so prav za prav budalostni, ker nobeden nima pravega razuma o tem, kako bi se zdaj poprijeli, da bi zgubljeno veljavo zopet pridobili nazaj.

Sicer pa se mora reči, da je bila vsa ta reč jako zvito vravnana, in da je Čehom mnogo škodovala, skoravno ne gre, da bi se za nepremišljena dela posameznih ljudi odgovornega delal celi narod. Da Weber ne bode mogel več dolgo ostati namestnik v Pragu, je bilo že prej splošnje prepričanje, in njegov naslednik bi bil sedanjim razmeram primerno gotovo postal mož česke stranke. Zvito vravnani dogodki v Pragu pa so to vse zopet podrli, in le velikemu zaupanju, ki ga grof Tasffe vživa pri vladarju, ima pripisati, da ni bil prisiljen odstopiti. In to zaupanje se je pokazalo tudi pri imenovanji Weberjevega namestnika, ker se je to imenovanje zgodilo edino le vsled predloga ministerskega predsednika. Tudi s tem si je vlada pridržala popolno prostost, da je fml. Kraus postal samo voditelj cesarskega namestništva, ne pa pravi namestnik. Morda doseže to čast pozneje, morda pa tudi ne, kakor bodo nanesele okoliščine; to pa je gotovo, da se Weber več ne povrne v Prago, ampak da dobi ali kako drugo primerno službo, pa bode dejan v pokoj.

Z Dunaja, 10. julija. (Slavnost sv. Cirila in Metoda in društvo Slovanija.) Slovanski visokošolci na Dunaji praznovali so v svojem društvu „Sloveniji“ prav dostojno praznik sv. slovanskih bratov Cirila in Metoda. Prišlo je prav mnogo dijakov v praznično sejo, pa tudi dosti tako imenovanih filistrov, t. j. tacih mož, ki niso nikdar študentovali ali pa, ki so že davno pustili šole. Tudi hrabrega kranjskega polka bile so navzoče nektare šarže, kar je napravilo na navzoče dosti prijetnega utisa. Gosp. modroslovec Štrifof bral je spis: „Ciril in Metod, prva slovanska buditelja.“ Slikal je Slovansko

dóbo pred tisoč leti, govoril o cerkvenih in političnih razmerah, o raznih nemških intrigah zoper sveta brata, ki sta luč svete vere razširjevale po slovanskih zemljah; viri, kateri so mu služili za spis, so bili prav dobro izcrpljeni ter v zanimivi goreči besedi uvrsteni. Da so poslušalci bili hvaležni za mični spis, pokazalo je rokopleskanje in glassa pohvala. Gospod prof. Orožen držal je lep govor o zaslugah sv. Cirila in Metoda ter napil narodni slovenski duhovščini, ki vredno posnema vzorni izgled slovanskih dveh apostolov in čvrsto brani vero in narodnost milemu a teptanemu slovenskemu narodu. Njegove besede so se prijele vseh navzočih. Gromovito živjoklicanje in krepka pesen kažejo, da so vsi navzoči bili razvneti po lepih besedah ter da védó čast in hvalo vzornemu slovenskemu duhovništvu.

Predsednik g. Pukl napival je raznim gostom, kranjskemu polku, tajnik g. Murko pa je z lepo besedo govoril o zaslugah voditeljev slovenskega naroda; ko je napil prvemu voditelju Slovencev, čez vse zasluženemu dr. Bleiweis u, imenovavši ga očetom slovenskega naroda, vstalo je vse ter pelo slovensko zdravico. „Slovenija“ je ta večer tudi sklenila, da bode prihodno jesen napravila Jurčiču, prerano umrlemu slovenskemu pisatelju na čast, slavnost. Odbor „Slovenije“ je po sklepu društva poslal zahvalni brzojav svetemu Očetu. Ciril in Metodov večer bi bil še v lepšem spominu ostal udom in različnim gostom, ko bi ne bili se vršili prizori, ki so prav graje vredni. Nek slovensk dijak, tud ud „Slovenije“ (imenovali bi ga lahko slovenskega Mefista) je s par vrednimi sodrugi napravil skoro velik škandal. Ker mu namreč na neka vprašanja predsednik ni koj odgovoril, stavil je prav nepotreben predlog, drug njegov zaveznik tudi predlog, začel se je prepir, ki pa ni trajal dolgo, ker se ga je zbor s tem znebil, da je hitro zavrgel vse stavljenе predloge. Gostom je bil ta prepir prav nevšeč in že so se pripravljali na pot. K sreči so slovenski Mefisto in njega maloštevilni posnemovalci (bilo jih je ravno pol ducata) pustili dvorano, potem, ko so nazzanili prej svoj izstop. Eksodus tega pol ducata je napravil tolikošno veselje, da se je v „Slovenijo“ koj vpisalo 16 novih udov in da je en slovensk krčmar na Dunaji z imenom Kruljač dal „Sloveniji“ pet goldinarjev za njeno knjižnico. Tudi drugi gostje so ostro sodili vedenje 6 slov. mladenčev.

Naj mi bode dovoljeno, da še nekaj pridenem. Zgoraj opisani prizor bi se bil dal odstraniti, ko bi bil predsednik strogejši napel opravični red ter razsajalcem dal kategoričen odgovor. Drugič moram izreči svoje mnenje o tem, da ni bilo dobro na tak večer na program postaviti „slučajnosti“. S tako točko dá se le prelehko priliko za razsajanje onim, ki še niso svestni velike naloge društva, kakor je „Slovenija“. Razvoj tega društva je sicer prav lep, a črne pike se tudi lahko najdejo. Jedna največa črna pika je z izstopom gori imenovanih gospodov društvenikov izbrisana. — Društvo „Slovenija“ si je lansko leto osnovalo knjižnico. Letos ima ta knjižnica že pet sto knjig raznega obsega v različnih jezicah. To kaže, da ima društvo mnogo prijateljev, jih tudi prav potrebuje. Posebno je imenovati lepe darove slovenske Matice, družbe sv. Mohora, hrvaške Matice (ki je letos že dvakrat društvu poslala knjige in obljubila, da bode tudi naprej vse knjige, ki jih izda, brezplačno pošiljala „Sloveniji“). Tudi mnogo slovenskih duhovnov je med darovalci. Knjižnica „Slovenije“ je pa tudi od drugod dobila lepih da-

ril, tako iz Petrograda (že dvakrat), iz Moskve, od slavjanske Besede v Sofiji, od dvornega in sodnijskega advokata na Dunaji dr. Sežuna, od dr. Groša v Schwechatu poleg Dunaja. Profesor Kandernal na Dunaji je „Sloveniji“ daroval pet goldinarjev. Med darovalci so znameniti slovenski možje tako dr. Celestin, prof. Jesenko, Cigale in cela vrsta drugih. Končam s prošnjo, naj bi društvo „Slovenijo“ podpirali še drugi možje, ki ga dozdaj še niso. Naša mladina potrebuje tudi dušne hrane v domačem ali v slovanskih jezikih. Požrtovalnost vsacega nesla bo dober sad in hvaležna bo slovenska mladina za vsakršno podarovanje knjigo ali znesek v novcih, da si jih kupi, kakoršne potrebuje za nauk. Pošilja naj se pod naslovom: Wohlg. Herrn Sigmund Sežun, k. k. Beamte, Wien VIII. Lange Gasse 52, II. Stiege, 2. Stock.

Domače novice.

V Ljubljani, 14. julija.

(Nadvojvoda Albreht) je v torek zjutraj ogledoval vojaščino na gmajni pri fužinah, ob 1/11 pa se je peljal na kolodvor ter se odpeljal na Dunaj. Na kolodvoru ga je pozdravil g. deželni predsednik Winkler in mestni župan Lašan. Tudi se je bilo za slovo zbralo tukajšnje častništvo. Ta mesec pride boje tudi nadvojvoda Karl Ludwig, da se prepriča o stanju družbe rudečega križa.

(Maturitetno ali zrelostno izpraševanje) na realki se je pričelo v pondeljek in včeraj dovršilo. Delalo ga je 22 učencev; eden je padel za eno leto, eden za pol leta, trije pa so bili odstavljene za dva meseca. Z odliko ga ni naredil nobeden. Včeraj je bil pri izpraševanju navzoč tudi g. deželni predsednik Winkler.

(Profesor Nejedlemu) na tukajšnji gimnaziji je umrla 12. t. m. njegova soproga. Pogreb je bil včeraj zvečer ob 6. uri.

(Valvazorjevo knjigo „Topographie Kärnthens“) bode izdajal v 14 snopičih po 60 kr. g. Krajec, tiskar v Novem mestu. Vsaki mesec izide 1 snopič in bode imel okoli 14 podob.

(Vprašanje?) Radostno opazuje slovenski domoljub, kako Slovenom tudi na naj višjem mestu v Rimu ugodniša sapa pihlja. Upamo, da se iskra, ki jo je sijonski čuvaj vrgel na slovansko poslopje vname v velik plamen ter Slovane prisili staviti si nova lepša bivališča. A gibljimo se zdaj sami! Pa tu in tam bi z malim trudem lahko več dosegli, kot v resnici storimo. O tej občni slavnosti v Rimu n. pr. saj mi Slovenci več izvemo iz nemških listov, kakor v domačih. Vse nagovore, odgovore, pridige v cerkvi sv. Klementa prozborjene, pa ne da bi jih pred zvedeli iz nemških časnikov, kakor domačih? Menda ne bi škodovalo, ko bi se kdo (zmed romarjev) pobrinil ter nam preskrbel vse govore (v Rimu), o katerih čujemo, da so bili znameniti, se posebno oni laškega abbata in Srossmajerjev. Za povestnico slovenske cerkvene zgornosti je gotovo znamenit prvi javni nagovor slovenski v cerkvi sv. Klementa. Podajte nam saj tega! Mislim da ne samo izobraženi, tudi priprosti ljud bi to vedoželjno čital. Pa utegne kateri bralec reči: Kako priganja, saj se bo to itak zgodilo, to se razume samo ob sebi. — Mogoče; a pri nas se marsikaj dobrega opusti. Kako lahko n. pr. bi bili prezanimivi, skozi in skozi izvrstni list Srossmajerjev iz Slovenca ponatisnili ter bi se ga bilo za majhne krajcarje veliko spečalo; a to se je opustilo, in kdor ga hoče skupno imeti, mora ali naravnost po hrvaški izvirnik pisati, ali pa n. pr. nemško brošurico

za celih 20 kr. si omisliti. Verjemite, ko bi ljudstvo (pa tudi marsikteri izobraženi lajik) take liste čitalo, bi se mu v marsikterem obziru oči odperle. — Da torej pozneje, ko bi se nič ne ponatisnilo, ne bo kdo tega obžaloval, zato sem sprožil to vprašanje. Naj boljše bi bilo, da bi se cela brošura izdala ter kar naravnost razširila med naše ljudstvo. A — u.

(Matica hrvatska.) Tudi ljubljanski udje Matice hrvatske so prejeli te dni še dve knjigi na račun lanskega leta, ko se zbog elementarnih nezgod niso vse megle o pravem času dogotoviti. In sicer: A. S. Puškin-ov v Evgenij Onjegin. Preveo Ivan Trnski cena 75 novč. To je slavnoznani ruski epos ali roman v stihovih. S kratkim životopisom in oceno Puškinovih umotvorov. — Dalje: Cezar Cantu: Zdrav razum i pošteno srce. Pučki razgovori. Po talijanskem izvirniku za hrvatski svet preradio Ivan Despot. To so slavnega laškega historika Cezara Cantu poduki italijanskemu narodu, ktere je l. 1870 podal z naslovom: Buon senso e buon cuore. Conferenze popolari; in so v 10 letih doživeli 15 izdanj. Cena 1 gld. 50. — Tako so člani prejeli za prinos 3 gld. s prejšnjimi peterimi skup 7 knjig v vrednosti blizo 8 gld. Za l. 1881 obetajo se zopet lepa izdanja.

(Utopljenca) so ljudje ogledovali včeraj pri št. Jakobskem mostu. Bil je kmečki oblečen, doraščen fant. Ne ve se, ali je utonil ali je sam v vodo skočil; pri kopanju ni prišel v nesrečo, ker sicer bi ne bil ves oblečen in v škornjih. Tudi se ne vé, odkodi ga je Ljubljana prinesla.

Razne reči.

— Dve važni novici ste došle z Dunaja. Ena naznauja, da je za praškim namestnikom Weberjem odslovljen tudi bivši njegov namestnik ali viceprezident Grüner, ki je bil enskega duha kakor njegov gospod in mojster, druga pa poroča, da je prav kakor pri nas Kaltenegger tirolski deželni glavar Bossi-Fedregotti na svojo prošnjo bil odslovljen ter prejel red železne krone druge vrste. Večina tirolskega zbora je konservativna, deželni glavar pa je bil vzet iz liberalne manjšine. Novi glavar bo menda vsaj imenovan iz večine zborove.

— Celovski škof Peter Funder, ki so bili v nedeljo inštalirani, so razpslali nemšk in slovensk pastirski tist, v katerem priporočajo svojim vernim mir v srcih, v hišah in demovini!

— Darilo 52 gld. 50 kr. je dobil Mart. Zupanec iz Stare fužine v Bohinji, ker je 9. marca 2 deklici rešil iz vode, da niste utonile.

— Nesreča! S Tople rebri se nam piše: Jožef Prebil iz Hudega vrha, župnije bloške, ki je tukaj nekaj dni pokrival zvonikovo streho, je z nje padel ter ubil se 7. julija. Naj v miru počiva blagi in poštenu mož!

— Notarske službe v Idriji, Metliki in Zatični so izpraznjene. Prošnje se v 4 tednih oddajajo pri notarski komori v Ljubljani.

— Za župana v Semiču je bil izvoljen grajščak Edvard Kuralt, za svetovalce pa gospodje Jakob Konda, Janez Šušteršič in Janez Brunskolle.

— Alte und neue Welt, list s podobami za poduk in zabavo; letnik 15. Vsako leto izide 24 snopičev po 15 novč. (po pošti 5 novč. več). Kdor želi, dobi proti doplačilu kot nadarek prelepo z oljnatimi barvami natisnjeno podobo: „Češenje presv. Srca Jezusovega“, doplačati se more le 72 novč. Dobili

smo v roke 18 in 19 snopič lista. Obseg 19 snopiča je naslednji:

Berilo: Der Renegat. — Das Schwert des Damokles. — Der Tannenweg. — Zwei englische Convertitenbilder. — Natur und Sittengemälde aus Brasilien. — Der Heruler-König. — Der Generalissimus. — Sterbende Päpste. — Das Erdbeben auf Chios. — Zwei Könige. — Allerlei. —

Podobe: Der Renegat. — Japanische Fähre. — Thomas William Marshall. — In der Aldea dos Anjos. — Chiotische Christen. Stadt und Festung vor der Zerstörung. —

Vsi izišli zvezki se še lahko dobivajo, ter jih takoj novim naročnikom dopošljemo.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

— Pogorela je v Ajdovščini 11. t. m. velika tovarna bombažna; ogenj je nastal, ker se je razbila neka svetilnica in vžgala bombaž.

— Denarni svet v Parizu. Zdaj zboruje v Parizu skupščina strokovnjakov iz vseh dežel in narodov, ki se posvetujó o tem, kaj bi bilo bolje, ali imeti dvojno denarno veljavo, zlato in srebrno, ali pa samo zlato. Avstrijski poslanci so za obojno veljavo, k temu mnenju se nagibajo tudi angleški strokovnjaki. Prijatelji edine zlate veljave pa se hudujejo, ker se bojé, da ne bi srebro v svojo prejšnjo veljavo nazaj stopilo, ker bi moral potem marsikteri bogatin zgubo trpeti.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Pred nekoliko časom smo na temu mestu naznanili čisto nov Brevir iz Turina. Skazalo se je, da je ta brevir nar boljši za popotovanje, kolikor jih je izišlo s tem, da se je naznanilo v „Slovenca“ jako dobro obneslo. Priporočilo od prečast. duhovščine iz vsih krajev, spodbudilo nas je, da ga zopet naznamo v „Slovenca“, s željo, da bi tega brevirja ne manjkalo pri nobenem duhovnu. Lično v safan vezani del, kateri se vsaki čas potrebuje, ni debelejši kot 2 1/2 cm., visok 12 cm. in širok 8 cm.

„Proprium de tempore“ in „Commune sanctum.“ so v posamezne sešitke razdeljene. Sprejaj in zadaj vezanega dela je taka naprava, da se lahko sešitek pridene po potrebi. Na popotvanji brevirja, kot je ta, ni prezreti.

Tisk je sicer mal, ali zelo razločen. Rumenkasto-rujavi papir jako prijetno upliva na oči. Posebno bodi še opomnjeno priporočilo sv. Očeta, papeža Leona XIII., katero so naročili založniku pisati po nj. eminenciji kardinalu Nina:

Ce Breviaire a été préparé par vous avec une heureuse invention a l'avantage surtout des prêtres voyageurs. (1)

(Ta brevir ste prav spretno sestavili, posebno za rabo popotnih duhovnov.)

Cena dela je: 7 gld. 20 kr.

Če si kdo želi omisliti kakih drugih liturgičnih del, radi mu postrežemo s zapisnikom.

K obilnemu naročevanju vljudno vabi

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Sveto leto

(to je a) molitve pri okiskovanji treh cerkev s trojnimi litanijami; b) Poduk o odpustkih. Jutranja in večerna pobožnost, sv. maša in kratek poduk, kako sv. križev pot moliti in c) sostavek popolnih in nepopolnih lahko zadobljivih odpustkov.

Potem takem je knjižica, spisana po vis. čast. gosp. proštu Jarcu, tudi za poznejše čase prav pripravna in podučljiva.

Velja z ličnim zavitkom 20 kr., vezana pa 35 kr. Kdor jih 50 vkup vzame, dobi jih 5 po vrhu. (6)

Katol. bukvarna.